

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: C. Valah)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Străisteanu Gheorghe,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Străisteanu
Gheorghe împotriva lui Grozavu Vasile cu privire la constatarea răspândirii
informației false și defăimătoare, obligarea dezmințirii informației și încasarea
prejudiciului,

împotriva deciziei din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 01 octombrie 2019, Străisteanu Gheorghe a înaintat în judecată prezenta acțiune împotriva pârâtului Grozavu Vasile, prin care a solicitat a constata încălcarea dreptului reclamantului la onoarea, demnitatea, reputația profesională și la propria imagine comisă de pârât la 28 august 2019; a încasa de la pârât în beneficiul reclamantului prejudiciul material în mărime de 411,50 lei; a încasa de la pârât în beneficiul reclamantului prejudiciul moral 5 000 de lei, cauzat prin încălcarea dreptului indicat supra (răspândirea informației false, mincinoase și defăimătoare la 28 august 2019); obligarea pârâtului să dezmințe informația falsă, mincinoasă și defăimătoare răspândită despre reclamant la 28 august 2019, prin aceeași sursă de informare, la aceeași oră, zi și să exprime scuze potrivit textului anexat.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat, că nu este persoană publică, este pensionar, iar informația defăimătoare despre reclamant precum că este „penal”, „bandit”, „criminal”, nu este de interes public, nu corespunde adevărului, nu are antecedente penale.

A menționat că pârâtul la fel este pensionar, nu este angajat la vreun jurnal sau ziar și răspândește în internet informație defăimătoare despre cetățeni.

A notat că la 28 august 2019, pârâtul care se prezintă precum că este „jurnalist”, de la adresa comuna Trușeni, str. Basarabiei nr.58, unde este conectat la internet, în lipsa unor probe a plasat câteva fotografii cu imaginea reclamantului, a făcut public o scrisoare deschisă în rețelele de internet prin care l-a învinuit în comiterea mai multor infracțiuni și contravenții, l-a numit „bandit”, „criminal”, „penal”, răspândind informații defăimătoare.

A susținut că la 30 august 2019 a expediat în adresa pârâtului o somație prin care i-a solicitat repararea benevolă a prejudiciului material și moral cauzat, dezmințirea informației false și defăimătoare răspândită și exprimarea scuzelor. A expirat termenul legal de 5 zile pentru examinarea somației și au trecut 25 de zile, însă răspuns la somație nu a primit, respectiv consideră că este în drept să înainteze prezenta acțiune în judecată.

A afirmat că prejudiciul moral și material este în directă legătură cu acțiunea ilegală a pârâtului, care a ignorat intenționat legislația privind comportamentul în locuri publice și a răspândit informație defăimătoare despre reclamant, provocându-i daune materiale și morale.

Consideră că prejudiciul moral în mărime de 5 000 de lei este mai mic decât sumele acordate de Curtea Europeană în cauze similare împotriva Moldovei, care i-a fost cauzat prin: sentimente de frustrare din cauza acțiunilor ilegale ale pârâtului, anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, imposibilitatea savurării modului obișnuit de trai, incapacitate de a se bucura de garanțiile prescrise de lege, sentimente de nedreptate și umilință, nervi, griji, afectare sufletească; lipsă de la servicii în timpul examinării cauzei, oboseală, demoralizare, descurajare, anxietate cauzată de incertitudinea creată de pârât prin comportamentul ilegal comis.

A solicitat constatarea încălcării dreptului reclamantului la onoarea, demnitatea, reputația profesională și a propria imagine comisă de pârât la 28 august 2019, a încasa de la pârât în beneficiul reclamantului prejudiciul material în sumă de 411,50 de lei, prejudiciul moral în sumă de 5000 lei, cauzat prin încălcarea dreptului indicat supra, obligarea pârâtului să dezmință informația falsă, mincinoasă și defăimătoare răspândită despre reclamant la 28 august 2019, prin aceeași sursă de informare, la aceeași oră, zi și să exprime scuze potrivit textului anexat

Prin hotărârea din 14 februarie 2020, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a fost admisă parțial acțiunea. S-a constatat încălcat dreptul lui Străisteanu Gheorghe la onoarea, demnitatea și reputația profesională prin răspândirea informației false și defăimătoare de către Grozavu Vasile la 28 august 2019. S-a obligat Grozavu Vasile, născut la XXXXX, să dezmință informația falsă și defăimătoare răspândită la 28 august 2019 despre Străisteanu Gheorghe, născut la XXXXX, prin aceeași sursă de informare din internet, la aceeași oră și zi, într-un termen de cel mult 30 zile de la data devenirii definitive a prezentei hotărâri judecătorești, prin exprimarea scuzelor cu următorul conținut: „Eu, Grozavu Vasile, la data de 28 august 2019 am făcut public în internet o scrisoare deschisă, prin care intenționat, cu bună știință am răspândit informație falsă și defăimătoare despre Străisteanu Gheorghe, l-am numit „bandit”, „criminal”, „penal”.

Ulterior, s-a stabilit că Străisteanu Gheorghe nu este bandit, criminal, penal și nu a comis careva infracțiuni sau contravenții despre care am menționat în scrisoarea deschisă făcută publică la data de 28 august 2019.

Astfel, îmi cer scuze pentru răspândirea, intenționat, cu bună știință a informației false și defăimătoare despre Străisteanu Gheorghe.

Prezentul text este publicat în scris, deschis, prin aceeași sursă de informare în masă, în aceeași zi și oră. Cu respect, Vasile Grozavu”.

S-a încasat de la Grozavu Vasile în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe prejudiciul moral de 2 500 de lei, cheltuielile de judecată privind taxa de stat 400

lei și cheltuielile poștale 11,50 de lei, în total 2 911,50 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea de apel declarată de Grozavu Vasile. S-a casat hotărârea din 14 februarie 2020, Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva lui Grozavu Vasile privind constatarea răspândirii informației false și defăimătoare, obligarea dezmințirii informației și încasarea prejudiciului, ca fiind neîntemeiată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. 2 și 7 al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, art.16, art.1998, 2036, 2037 Cod Civil (în redacția de până la 01.03.2019), art.32 alin.(1), alin.(2) din Constituția RM, concluzionând că în speță nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea acțiunii de defăimare, în particular în material sunt relatate circumstanțele de fapt care sunt veridice și nu au un caracter defăimător.

Astfel, din considerente expuse supra și reieșind din temeinicia argumentelor cererii de apel expuse în acest sens, instanța de apel a dispus casarea soluției instanței de fond și a dispus respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Colegiul a notat că din conținutul informațiilor expuse de către Grozavu Vasile, în spațiul public, se atestă că declarațiile făcute de pârât în spațiul public nu cumulează cele 3 condiții necesare pentru a permite reclamantului-intimat rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat, în conformitate cu art.7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, citat supra, și anume: declarațiile trebuie să îndeplinească aceste 3 condiții cumulativ: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

Cu privire la acest compartiment, Colegiul a reținut că aceste declarații poartă un caracter general, o opinie, prin urmare nu există teme de apărare a onoarei și demnității, deoarece reclamantul nu a probat prin ce anume a fost lezată demnitatea și onoarea lui personală, or declarațiile pârâtului-apelant Grozavu Vasile poartă un caracter de judecată de valoare sau opinie și atitudine personală vizavi de subiectul expus în respectivul articol.

Subsidiar, instanța de apel a relatat că prejudicial moral și material se repară exclusiv în cazurile când răspânditorul informației false și vătămătoare a acționat cu vinovăție.

La 16 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Străisteanu Gheorghe, a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de menținere a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat eronat legea precum și probele prezentate.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 30 iunie 2020, iar cererea de recurs a fost depusă la 16 septembrie 2020.

Materialele cauzei atestă expedierea deciziei integrale participanților la proces la 14 iulie 2020, conform scrisorii de însoțire (f.d.144), însă dovada că aceasta a fost recepționată și la ce dată la materialele cauzei lipsește.

Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La data de 07 octombrie 2020, prin scrisoarea de însoțire nr. 2ra-1590/2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței timp de o lună de la data recepționării (f.d. 178), și a fost recepționată conform avizului de recepție (f.d. 179).

Până la data stabilită pentru examinarea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de Străisteanu Gheorghe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, împotriva deciziei din 30 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat